

Отже, виходячи з усього вищезазначеного, ми пропонуємо розглядати еколого орієнтоване соціальне підприємництво як важливу детермінанту сталого розвитку в Україні. Подальших наукових досліджень потребує аналіз сучасного стану розвитку еколого орієнтованих соціальних підприємств, особливостей їх функціонування та управління, а також проблематиці прибутку та економічних ризиків.

Список використаних джерел: 1. Децюк Т.М., Децюк П.І. Соціальне підприємництво як альтернатива працевлаштування ветеранів у післявоєнний період. *Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених* (м. Чернігів, 21 квітня 2023 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2023. С. 189-192. 2. Ладунка І.С., Симоненко Д.А. Екологічна соціальна відповідальність підприємств в Україні. *Економіка і суспільство*. Випуск 13. 2017. С. 917-923. 3. Овсянюк-Бердадіна О.Ф., Крисько Ж.Л. Соціальне підприємництво як інноваційний інструмент вирішення суспільних проблем: передумови становлення та активізації. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. Випуск 6. Част. 2. 2016. С. 129-132. 4. Чуйко О., Шкурко В. Еколого орієнтоване соціальне підприємництво в громаді: навч.-метод. посібник. Київ, 2020. 126 с.

УДК 336.1:352

В. С. Дмитровська, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів

І. В. Кохан, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна

ФУНКЦІОНУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ ПІД ВПЛИВОМ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ

Ключові слова: економічна безпека суб'єктів господарювання, підприємницька діяльність в умовах війни, відновлення виробничих секторів.

Постійні трансформації, що характеризують ринкову економіку, завжди змушували підприємства постійно вдосконалювати свої підходи до стратегічного управління. Однак російська агресія проти України, почавши в лютому 2022 року, спричинила серйозні зміни у бізнес-середовищі. Це призвело до порушення ділової активності, збитків для громадян, підприємств, міст та інфраструктури, а також негативно вплинуло на економіку країни в цілому. У цих умовах підприємства стали більш залежними від додаткових фінансових ресурсів та ініціатив на різних рівнях уряду для забезпечення стійкості. Багато підприємств зараз не можуть забезпечити достатню економічну безпеку через поєднання руйнувань від конфлікту та інших факторів, таких як відсутність ефективного ризик-менеджменту, недостатня інноваційна активність та корупційні практики у розподілі державної підтримки.

Повномасштабне вторгнення росії в Україну призвело до значних безповоротних втрат для нашого народу. Поки триває гостра стадія конфлікту, точно визначити розмір втрат неможливо, однак наслідки є очевидними:

- зруйновано значну кількість логістичних ланцюгів, які налагоджувалися роками;
- збільшується обсяг зруйнованих активів;
- зменшуються перспективи розвитку та збільшуються зобов'язання;
- у деяких випадках унеможливується прийняття навіть участі у програмах відновлення.

Значні загрози стимулювали підприємства активно розглядати можливості стабілізації та подальшого розвитку для забезпечення економічної безпеки в післявоєнний період. У цей час уряд України активно звертався до міжнародної спільноти, намагаючись залучити увагу до проблем, що виникли внаслідок військового вторгнення, з метою отримання різних форм підтримки, включаючи фінансову. Це створило нові умови для розвитку підприємництва та бізнесу будь-якого масштабу в країні. Під час конфлікту було прийнято ряд заходів для підтримки виживання та розвитку підприємств. З самого початку вторгнення уряд вніс зміни до законодавства, спрямовані на підтримку економіки, включаючи:

- скасування вимог щодо отримання ліцензій та дозволів на більшість видів діяльності, що полегшило умови для створення та ведення бізнесу;
- лібералізація трудових відносин, спрощуючи процес звільнення та скорочення працівників у зоні бойових дій;
- внесення змін до податкового кодексу, включаючи скасування ПДВ на операції в Україні та зменшення податку на прибуток для деяких компаній;
- відсутність перевірок та санкцій за несвоєчасне подання звітності, за винятком деяких випадків;
- відтермінування виконання умов договорів у разі форс-мажорних обставин.

Особливо варто зазначити, що становище малого та середнього бізнесу, на сьогоднішній день погіршилося, а саме орієнтуючись на результати опитування Європейської Бізнес Асоціації (ЕБА), 32% суб'єктів підприємництва взагалі припинили працювати, близько третини - призупинили роботу, але хочуть відновлювати її, у повному обсязі на початок війни, працювало лише 13% малого та середнього бізнесу. Як зазначається в результатах щоквартального опитування Європейської Бізнес Асоціації, лише 6% підприємців не зазнали жодних втрат, спричинених війною, при тому, що жовтні 2022 року без втрат працювали 10% малого та середнього бізнесу. 24% опитаних суб'єктів господарювання зазнали втрат безпосередньо внаслідок бойових дій, а 7% мають активи на тимчасово окупованих територіях. Для 57% суб'єктів господарювання найбільш актуальними проблемами зараз є зниження купівельної спроможності населення, для 31% – брак фінансування та доступу до кредитування, для 29% – податковий тиск. По 28% скаржаться на брак фахівців і проблеми з бронюванням співробітників і виїздом за кордон. У близько половини суб'єктів господарювання є мобілізовані до лав ЗСУ працівники, при цьому у 22% – необхідні спеціалісти для окремих сфер господарювання. Кількість суб'єктів малого та середнього бізнесу без будь-яких резервів збільшилася з 25% у жовтні до 32% у травні. У той же час з 14% до 12% зменшилася кількість компаній, що мають фінансові резерви на рік і більше.

Важливим завданням у середньостроковій перспективі для програми відновлення та подальшого стратегічного розвитку України буде відновлення та технологічне оновлення виробничого потенціалу. Дослідження поглядів вчених на сутність "стратегії розвитку" дозволяє виділити певні аспекти та формувати "стратегію розвитку" як довгострокову програму, що об'єднує ключові етапи стратегічного управління та комплекс заходів для максимально ефективного використання стратегічних ресурсів, ідентифікації потенційних можливостей та розвитку конкурентних переваг.

Однією з основних характеристик стратегії розвитку є її адаптивність та гнучкість, які забезпечують можливість своєчасно коригувати плани у випадку потреби та досягати запланованих цілей. Стратегії розвитку можна умовно розділити на дві категорії: активні та пасивні. Активні стратегії передбачають:

- оперативні заходи підприємства, спрямовані на реагування на зміни на ринку та спроби випередження основних конкурентів;
- гнучкість у всіх сферах діяльності;

- ефективне використання всіх видів ресурсів: праці, енергії, сировини та матеріалів, обладнання;
- постійний пошук та впровадження новаторських рішень у виробничій, збутовій та управлінській сферах.

Підсумовуючи результати дослідження, можна стверджувати, що воєнна агресія росії проти України вимагає від суб'єктів господарювання швидкого пристосування та чітко вираженої реакції для функціонування та розвитку бізнесу. Підприємці, які своєчасно зреагували на умови сьогодення, зуміли не лише продовжувати свою виробничо-господарську діяльність в умовах війни, але й досягнути певного розвитку свого бізнесу. Однозначно, важливою є підтримка бізнесу урядом держави у сучасних умовах, що дасть можливість забезпечити подальший розвиток сфер бізнесу і сприятиме наповненню дохідної частини бюджету країни.

Список використаних джерел: 1. Беркаль М. Кадрова криза у розпалі. Як війна впливає на ринок праці в Україні та де шукають роботу біженці. 2022. URL: <https://delo.ua/economy/kadrova-kryza-u-rozpali-yak-viina-vplivaje-na-rinok-praci-v-ukrayini-ta-de-sukayut-robotu-bizenci-404534/> (дата звернення 10.03.2024). 2. Григоренко Є., Шніцер, М. Як після війни Україна має відновлювати економіку та бізнес. Велике дослідження. 2022. URL: <https://forbes.ua/money/yak-pisslya-viyni-ukraina-mae-vidnovlyuvati-ekonomiku-ta-biznes-velike-doslidzhennya-deloitte-15122022-10501> (дата звернення 10.03.2024). 3. Держава підтримує український бізнес, який виявив надзвичайну стійкість в умовах війни. 2022. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/derzhava-pidtrymuie-ukrainskyi-biznes-iakui-vyavyv-nadzvychainu-stiikist-v-umovakh-viiny-tetiana-berezhna> (дата звернення 10.03.2024). 4. Боженко А. Скільки українських переселенців наразі перебувають у Європі: дані ООН. 2023. URL: <https://glavcom.ua/country/society/skilki-ukrajinskikh-pereselentsiv-narazi-perebuvajut-u-jevropi-dani-oon-900040.html> (дата звернення 10.03.2024).

УДК 338

М.О. Житар, д-р екон. наук, професор, професор кафедри фінансів Київського столичного університету імені Бориса Грінченка, м. Київ, Україна

НАПРЯМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ключові слова: інноваційний розвиток, телекомунікаційні підприємства, концептуальні засади, цифровізація.

Управління інноваційним розвитком телекомунікаційних підприємств є надзвичайно актуальною та важливою проблемою в сучасному світі. Швидкі темпи технологічного прогресу, постійні зміни в інформаційно-комунікаційній сфері та зростання конкуренції вимагають від підприємств цього сектору не лише вміння адаптуватися до нових умов, але й активно працювати над створенням та впровадженням інноваційних рішень.

Спрямованість на інновації стає стратегічним кроком для телекомунікаційних підприємств у забезпеченні їхнього конкурентного переваги та здатності до подальшого розвитку. Проте, вибір оптимального напрямку управління інноваційним процесом є складною задачею, яка вимагає комплексного аналізу, планування та впровадження стратегій, враховуючи особливості ринкового середовища, технологічні тренди та потреби споживачів [1]

На сьогоднішній день Україна є однією з провідних країн у регіоні, що активно розвиває телекомунікаційний сектор та стимулює інноваційний розвиток у цій галузі. Згідно з даними Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації